

Kapások talajlakó és fiatalkori kártevői

A PRECÍZ AGROTECHNIKA ÉS VEGYSZERES VÉDEKEZÉS SZINTE BIZTOSAN MEGTÉRÜL

Kiemelkedően fontos növénykultúráink a kapásnövények, eredményes termesztésük alapjaiban határozza meg a gazdálkodás sikerességét. A talajlakó és fiatalkori kártevők ezekben régről ismert fenyegetést jelentenek, azonban az ellenük való védekezés az utóbbi években nehezebbé vált.

A védekezés nehézségei

Ha a növényvédelmi megoldásokat nézzük, a talajlakó kártevők kártétele ellen rovarölő talajfertőtlenítő vagy ilyen hatású csávázókészítmények felhasználásával védekezhetünk. Erre a célra még a közelmúltban is rendelkezésünkre álltak a neonikotinoid típusú hatóanyagok, amelyek a gyökérzetten keresztül felszívódtak, a nedvkeringésbe bekerülve jól szállítottak, így gyomorméregként hatva a növény teljes felületén hosszan tartó védelmet adtak. Ez óriási előnyt jelentett a legtöbb talajlakó és fiatalkori kártevő elleni védekezésben is.

Ezzel szemben a ma engedéllyel rendelkező készítmények piretroid típusú hatóanyagokat tartalmaznak, amelyek érintő-, esetleg légzésmé-

regként fejtik ki hatásukat. Ez egyben azt is jelenti, hogy a kijuttatás módjára és minőségére lényegesen nagyobb figyelmet kell fordítaniuk használóiknak. Talajfertőtlenítő készítmények esetében a védekezés hatékonysága abban az esetben lesz jó, ha a granulátumok egyenletesen veszik körbe az elvetett magot, így rovarölő vagy a kártevőkre kifejtett riasztó hatásuk jól érvényesülhet. A jelenleg felhasználható rovarölő csávázókészítmények is főként érintőméregként hatnak, valamint a védekezésben nagy szerepet kap a kártevőkre gyakorolt riasztó hatásuk. Ilyen technológia alkalmazásakor a helyes vetésmélység betartására fo-

kozottan figyelni kell, ugyanis mélyre vetett mag esetén a hatékonyság elmaradhat az elvártaktól.

Veszélyes talajlakók

A legveszélyesebb talajlakó kártevők közé tartoznak a pattanóbogarak lárvái, a drótféreg. Ezek gyakorlatilag az összes szántóföldi növénykultúrát képesek károsítani, de kártételük a kapásokban válik látványossá. A sokszor a táblaszélről induló, soron haladó kártétel nyomán foltokban pusztul, ritkul az állomány (1. kép). A kártevő már a vetőmagot is károsíthatja, de kártétele érintheti a növények minden föld alatti részét (2. kép). Jelenleg több

A talajlakó és fiatalkori kártevők veszélyes ellenfelek, jelenlétük komoly kockázatot jelent a növényeinkre.

2. A drótféreg a napraforgót sem kíméli

területeken, ahol nagy egyedszámban vannak jelen. A drótféreg esetében egyes előrejelzési módszerek adnak lehetőséget az fertőzöttség felmérésére, a kukoricabogár kártételére pedig minden önmaga után vetett kukoricában számítani kell. A védekezési módok erős fertőzésnél kombinálhatók, így, ha nagy kártételre számítunk, a rovarölő csávázást és talajfertőtlenítést együttesen kell alkalmaznunk.

Bár tagadhatatlan, hogy a talajlakó kártevők közé tartozó cserebogár- és szipolypajorok károsíthatják kapás növénykultúráinkat, kártételük messze elmarad az előzőekben említettekétől. Egyes speciális szituációkban, amikor a gazdálkodás erdős, erdőzugos területen zajlik, a cserebogárpajorok okozhatnak tőpusztulást, azonban annak mértéke ritkán jelent gazdasági kárt.

olyan folyamat is zajlik, amely a kártévő felszaporodását segíti. Ilyen a beszűkülő vetésciklus, ahol a kalászosok gyakran kerülnek termesztésre, a felhasznált rovarölő hatóanyagok hatékonyságának mérséklődése, de hatással lehet egyes egyszikű gyomnövények, például a parlagi ecsetpázsit egyre növekvő jelenléte is egyes területeken, amit kifejezetten kedvel a kártevő.

Kizárólag a kukoricát károsíthatja az amerikai kukoricabogár, mégis az egyik legnagyobb figyelmet érdemlő kártevő. Kifejlett egyedei a kukorica lombozatát, valamint virágzárókat a bibeszálakat károsítják, azonban a meghatározó kártételt a lárvák okozzák a gyökérzet akár teljes elpusztításával (3. kép). Azokon a termőterületeken, ahol a vetésciklusban a kukorica

gyakran szerepel, netán monokultúrában termesztik, a kártevő által okozott veszély kiemelkedő, ezért vetése kizárólag védekezéssel egybekötött lehetséges.

Mindkét fentiekben említett kártevő ellen kötelező a védekezés azokon a

1. Drótféreg soron haladó kártétele, pusztulóban lévő kukoricánövények

3. A kukoricabogár lárvái a kukorica teljes gyökérzetét is elpusztíthatják

4. Barkókártétel

Fiatalkori kártevők

Kapás kultúránk legnagyobb károkozásra képes kártevői a barkófajok (kukoricabarkó, hegyesfarú barkó, fekete barkó, lisztes répabarkó). Ezek közül a leggyakoribb a kukoricabarkó, amely egyaránt károsíthatja a kukoricát, a napraforgót, de akár a cukorrépat is, amelyben a lisztes répabarkó is jelentős károkat okozhat. Az okozott kár mértéke növénykultúránként eltérő lehet. A barkókár nagyon gyakran éri a kukoricát, amelyen levélvesztés, levéltörés is előfordulhat (4. kép). Bár ennek látványa gyakorta ijesztő, a terméseredményt érdemben érintő károkozásról ritkán beszélhetünk. Napraforgóban történő kártétele már veszélyesebb, gyakori, hogy a kártevő átrágja a kelés előtt lévő csíranövény szárrészét, ezzel pusztulásra ítélve a növényt. Ez akár komoly tőhiányhoz is vezethet, ami már biztosan megmutatkozik a terméseredményben. A lombozatot vagy a szikleveleket érintő mérsékelt károsítást a növények kinövik, az ritkán jut el a tőpusztulásig. Hosszabb távon a barkókártevők számának és kártételének növekedésével számolhatunk, ugyanis a korábban alkalmazott neonikotinoid típusú rovarölő csávázó- és talajfertőtlenítő készítményekkel szemben a jelenleg alkalmazottnak nincs érdemi ha-

tásuk rájuk. A védekezés így kizárólag állománypermetezéssel történhet, amihez folyamatosan figyelniük kell a táblára történő betelepedésük alakulását, és még a kártétel kialakulása előtt preventív módon kell beavatkoznunk. A kezelésre lehetőleg olyan készítményt válasszunk, amely tartamhatással rendelkezik, valamint az érintőméreg-hatáson túl gyomorméregként is hat a kártevőkre.

A fiatal kapás növényeket gyakran károsítják a mocsospajorok, a vetési bagolylepke hernyói. Ezek a méretes lárvák a föld alatti részeket és a gyökérnyaki részt károsítják, gyakran a növény pusztulását okozva (5. kép). Kártételükkel főként kukoricában és cukorrépában lehet találkozhatunk, de

A talajlakó és fiatalkori kártevők elleni hatékony védekezés alapja a növényvédelmi és agrotechnikai megoldások együttes alkalmazása.

gyakorlatilag minden szántóföldi növényünket képesek károsítani. A talajfertőtlenítő vagy rovarölő csávázószerek nincsenek komolyabb hatással rájuk, így az agrotechnikai módszereken túl kizárólag állománykezeléssel lehet őket kordában tartani. Ezt azonban nehezíti, hogy a nappali időszakban a talaj felső rétegében tartózkodnak, ahol a permetlével nem érjük el. Ezért a védekezést az esti, éjszakai időszakra kell időzítenünk, amikor a kártevő aktív, és a talajrögök közötti bűvőhelyét elhagyja.

A kapásnövényeinket károsító talajlakó és fiatalkori kártevők veszélyességük, az általuk okozott kár nagyságrendje miatt kiemelt figyelmet érdemelnek. Nem szabad, hogy megtevésszen minket, ha egy-két szezonban nem mutatkozik jelentős kártétel, mert ott vannak a területünkön, és sokszor csak a számukra kedvező évjáratot „várják”, hogy jelentős pusztítást okozzanak. Az ellenük történő védekezés során nem szabad kizárólag a növényvédelmi megoldásokra hagyatkoznunk, igyekeznünk kell felszaporodásukat egyéb agrotechnikai megoldásokkal is mérsékelni. Ezek összhangja vezethet el oda, hogy növényeinket biztonságban tudhassuk.

AGRÁRUNIÓ

5. Mocsospajor és kártétele